

System
wymiaru sprawiedliwości
a media

System wymiaru sprawiedliwości a media

Pod redakcją
Cezarego Kuleszy

Temida2

Białystok 2009

Rada programowa Wydawnictwa Temida 2:

Leonard Etel, Marian Grzybowski, Adam Jamróz, Dariusz Kijowski, Cezary Kosikowski, Adam Lityński, Emil Pływaczewski, Stanisław Prutis, Eugeniusz Ruśkowski, Walerian Sanetra, Halina Święczkowska, Bogdan Wierzbicki

Redaktor naukowy wydawnictwa:

Halina Święczkowska

ISBN 978–83–89620–3

Recenzent:

Emil W. Pływaczewski

Opracowanie graficzne i typograficzne:

Jerzy Banasiuk

Projekt okadki:

Hubert Pilcicki

Redakcja techniczna:

Jerzy Banasiuk

Korekta:

Joanna Piłaszewicz

Wydawca: **Temida 2**

Przy współpracy i wsparciu finansowym Wydziału Prawa
Uniwersytetu w Białymstoku

© Copyright by Temida 2

Białystok 2009

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i w jakikolwiek sposób (elektroniczny, mechaniczny), włącznie z fotokopiowaniem – bez pisemnej zgody wydawcy.

Spis treści

Wstęp.....	5
<i>Stanisław Waltoś</i> Domniemanie niewinności w świecie mediów	9
<i>Cezary Kulesza,</i> Zasada jawności a prawo do obrony.....	23
<i>Kazimierz Olejnik,</i> Wiarygodność i rzetelność w procesie karnym – wybrane zagadnienia.....	40
<i>Radosław Koper, Arkadiusz Ludwiczek, Katarzyna Sychta,</i> Publikacja treści wyroku w prasie a interes pokrzywdzonego	50
<i>Grażyna Artymiak,</i> Refleksje na temat właściwości sądu w sprawach o przestępstwa popołnione za pomocą środków masowego komunikowania.....	70
<i>Piotr Starzyński,</i> Media a zasady procesowe i cele postępowania przygotowawczego ..	83
<i>Ewa Kowalewska–Borys,</i> Śledztwo dziennikarskie – wybrane problemy	95
<i>Małgorzata Kędzierska,</i> Prowokacja jako forma śledztwa dziennikarskiego	104
<i>Wojciech Jasiński,</i> Jawność postępowania jako warunek rzetelnego procesu karnego na tle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	113
<i>Piotr K. Sowiński,</i> Zasada domniemanie niewinności a wolność słowa	139
<i>Janusz Kaczmarek,</i> Sposoby budowania relacji pomiędzy prokuratorem a dziennikarzami.....	148

<i>Jerzy Kasprzak,</i> Media a prawo karne islamu	186
<i>Magdalena Perkowska,</i> Opinia publiczna a wymiar sprawiedliwości w Szwajcarii.....	196
<i>Anna Maria Wesołowska,</i> Rzetelności pewność prawa a jednolitość wykładni	210
<i>Andrzej Sakowicz,</i> Granice krytyki wymiaru sprawiedliwości a zagrożenia demokratycznego państwa prawa.....	218
<i>Rossana Broniecka,</i> Relacje prasowe a zasada obiektywizmu	237
<i>Joanna Sieńczyło–Chlabicz,</i> Granice dozwolonej krytyki osób pełniących funkcje publiczne.....	247
<i>Adam Ramotowski,</i> Łowiectwo a kryminalistyka.....	260
<i>Элла Саркисова,</i> Обеспечение справедливости при применении актов амнистии (по материалам Конституционного Суда Республики Беларусь).....	266
<i>Римма Ключко,</i> Принцип справедливости и обеспечение эффективного уголовно–правового регулирования	274
<i>Тамьяна Г. Хаменевич,</i> Роль СМИ в механизме стимулирования позитивного посткриминального поведения, влекущего освобождение от уголовной ответственности.....	279
<i>Dorota Onyśk,</i> Kilka refleksji osprawozdawczości procesowej z procesów karnych.....	286

WSTĘP

Wpływ mediów na wymiar sprawiedliwości niewątpliwie stanowi ciekawe zagadnienie z pogranicza procesu karnego i socjologii. Jest on logiczną konsekwencją gwarantowanej przez Konstytucję wolności mediów (art. 14 Konstytucji), ucieleśnia konstytucyjne prawo każdego obywatela do jawności postępowania sądowego (art. 45 Konstytucji), które na gruncie kpk. z 1997 r. przejawia się jako zasada publiczności rozprawy głównej (rozdział 42 kpk.). Jednocześnie nierzetelne przekazy medialne mogą stwarzać zagrożenia dla niezawisłości sędziowskiej, niezależności prokuratury czy obiektywizmu tych organów.

W rezultacie niesumienni, nierzetelni czy niedoświadczeni dziennikarze mogą zagrażać nie tylko przestrzeganiu podstawowych zasad procesowych, których zbiór określa się niekiedy pojęciem rzetelnego procesu, lecz i utrudniać osiągnięcie celów postępowania karnego.

Tym interesującym i trudnym zagadnieniom poświęcona była zorganizowana przez Katedrę Prawa Karnego Wydziału Prawa w Białymstoku w dniach 16–18 maja 2007 r. ogólnopolska Konferencja nt. „System wymiaru sprawiedliwości a media”. Niniejsza publikacja stanowi pokłosie tej konferencji, jednakże wygłoszone na niej referaty zostały twórczo rozwinięte i zaktualizowane przez autorów. Zwracamy też uwagę czytelnikowi, że rozważania dotyczące przestępstwa zniesławienia z art. 212 kk. oparte są na stanie prawnym z grudnia 2007 r.

W konferencji poza organizatorami i innymi pracownikami Wydziału Prawa UwB wzięli udział przedstawiciele środowiska akademickiego z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytetu Wrocławskiego oraz goście zagraniczni z Uniwersytetu im. Janka Kupały w Grodnie (Białoruś). Gościliśmy również licznych praktyków wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania z Apelacji Białostockiej, a także innych sądów i prokuratur. Wykład inauguracyj-

ny wygłosił Prof. zw. dr hab. Stanisław Waltoś z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Wypada podkreślić także wystąpienia ówczesnego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Jana Kaczmarka i Prokuratora Prokuratury Krajowej Kazimierza Olejnika.

Obrady konferencji dotyczyły takich zagadnień jak:

- Wpływ mediów na przestrzeganie podstawowych zasad procesowych,
- Udział dziennikarzy w procesie karnym, ze szczególnym uwzględnieniem śledztwa dziennikarskiego;
- Granice krytyki dziennikarskiej wymiaru sprawiedliwości i funkcjonariuszy publicznych;
- Problematyka przestępstw popełnianych za pomocą środków masowego przekazu;
- Wpływ mediów na wymiar sprawiedliwości w Szwajcarii i w prawie Islamu oraz ich resocjalizacyjne kształtowanie świadomości prawnej przestępców na Białorusi;
- Wybrane kryminalistyczne aspekty procesu karnego;
- Problematyka praworządności i sprawiedliwości w tworzeniu i stosowaniu prawa, konstytucyjne aspekty amnestii w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego Białorusi oraz wpływu mediów na pozytywne zachowanie sprawców po popełnieniu przestępstwa, skutkujące niepodleganiem odpowiedzialności karnej.

Dziękując wszystkim Autorom za wkład, jaki wnieśli do powstania tej publikacji mamy nadzieję, że przyczyni się ona do lepszego poznania skomplikowanej natury wzajemnych relacji pomiędzy mediami a systemem wymiaru sprawiedliwości.

Cezary Kulesza